

MINISTERSTWO RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DEPARTAMENT POLITYKI RODZINNEJ

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa, tel. +48 22 461 60 60, fax +48 22 461 60 61
www.gov.pl/web/rodzina; e-mail: info@mrpips.gov.pl

Warszawa, 6 kwietnia 2020 r.

Pani/Pan

- **Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej**
- **Dyrektor Wydziału ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego w Urzędach Wojewódzkich**
- **Wójt, Burmistrz lub Prezydent Miasta**

Przedstawiam poniżej, do odpowiedniego stosowania, wyjaśnienia stanu prawnego dotyczącego:

- **najnowszych zmian w przyznawaniu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń wychowawczych, wprowadzone uchwaloną przez Sejm w dniu 31 marca br. ustawą o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19,**
- **dotatku do zasiłku rodzinnego z tytułu nauki w szkole poza miejscem zamieszkania**

Rozwiązania wprowadzone ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374, z późn. zm.), po zmianach wprowadzonych ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020, poz. 568), w szczególności dotyczą:

- 1) **przedłużania prawa do świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego uzależnionych od niepełnosprawności na podstawie orzeczeń wydanych na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,**

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

- 2) przedłużania prawa do ww. świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności na podstawie orzeczeń wydanych na czas określony na podstawie innych ustaw (w szczególności orzeczeń ZUS, KRUS),
- 3) przedłużania prawa do świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego przyznanych cudzoziemcom, na podstawie odpowiednich kart pobytu/tytułów pobytowych wydanych na czas określony,
- 4) przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych na podstawie ustawy o pomocy społecznej w sprawach przyznania lub aktualizacji prawa do świadczeń opiekuńczych, o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych oraz zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Ad. 1. Przedłużanie prawa do świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności na podstawie orzeczeń wydanych na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Zgodnie z art. 15h ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, **orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane na czas określony** na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, **którego ważność:**

- 1) upłynęła w terminie do 90 dni przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. w okresie od 9 grudnia 2019 r. do 7 marca 2020 r.), pod warunkiem złożenia w tym terminie kolejnego wniosku o wydanie orzeczenia, zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (niniejszy pkt wszedł w życie z mocą od 9 grudnia 2019 r.);
- 2) upływa w terminie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. od dnia 8 marca 2020 r.), zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (niniejszy pkt wszedł w życie z mocą od 8 marca 2020 r.).

Wejście w życie ww. art. 15h ust. 1 pkt 1 i 2 oznacza, że **okres ważności orzeczeń o niepełnosprawności albo orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, wydanych na czas określony** na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, po spełnieniu warunków wskazanych w tym przepisie, **z mocy prawa** uległ przedłużeniu na wskazany okres (bez znaczenia pozostaje fakt, iż były to np. orzeczenia o niepełnosprawności wydane na okres do ukończenia przez dziecko 16 r. życia).

Obowiązki organu właściwego (lub odpowiednio wojewody) w sprawach o świadczenia rodzinne, zasiłek dla opiekuna oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego;

niepodlega

Przedłużenie z mocy prawa ww. orzeczeń oznacza obowiązek odpowiedniego przedłużenia przez organy właściwe (i odpowiednio wojewodów w sprawach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego) z urzędu prawa do uzależnionych od niepełnosprawności: świadczeń rodzinnych, zasiłku dla opiekuna oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Powyższe wynika z faktu, że opisana procedura nie jest przyznawaniem świadczeń na wnioski strony na podstawie kolejnego orzeczenia o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności lecz szczególnym przedłużeniem prawa do przyznanych świadczeń na podstawie orzeczenia, które cały czas znajduje się w aktach sprawy, a które na mocy ww. szczególnego art. 15h ust. 1 pkt 1 i 2, z mocy prawa uległo przedłużeniu. Przedłużenie to z urzędu ma obowiązek uwzględnić organ właściwy/wojewoda, który przyznał świadczenia uzależnione od niepełnosprawności.

W celu realizacji ww. obowiązku organ właściwy (lub odpowiednio wojewoda), wśród osób, którym przyznał świadczenia, na podstawie posiadanych akt spraw powinien z urzędu:

- 1) bezzwłocznie ustalić listę osób, którym w okresie od 9 grudnia 2019 r. do 7 marca 2020 r., wygasło prawo do świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności w wyniku upływu okresu ważności orzeczenia, (dotyczy art. 15h ust. 1 pkt 1 ww. ustawy), oraz
- 2) bezzwłocznie ustalić listę osób, którym, w okresie od dnia 8 marca 2020 r., wygasło prawo do świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności w wyniku upływu, okresu ważności orzeczenia (dotyczy 15h ust. 1 pkt 2 ww. ustawy),
- 3) w przypadku wątpliwości, poprzez wystąpienie, np. zbiorcze (na podstawie odpowiednio art. 25 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych lub art. 19 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów), np. za pomocą środków komunikacji elektronicznej, do organu orzekającego (najczęściej powiatowego/miejskiego centrum pomocy rodzinie, należy uzyskać informację, w przypadku których z ww. ustalonych osób uległ wydłużeniu i na jaki okres, termin ważności danego orzeczenia wydanego na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (jest to istotne zwłaszcza w przypadku o którym mowa w art. 15h ust. 1 pkt 1, w którym dodatkowym warunkiem przedłużenia z mocy prawa terminu ważności orzeczenia wydanego na czas określony jest złożenie w okresie od 9 grudnia 2019 r. do 7 marca 2020 r. wniosku o wydanie kolejnego orzeczenia)

Po ustaleniu ww. osób i uzyskaniu informacji o wydłużeniu terminu ważności ich orzeczeń organ właściwy (lub odpowiednio wojewoda) ma obowiązek z urzędu dokonać odpowiedniej zmiany decyzji poprzez przyznanie ww. osobom, na podstawie przedłużonych z mocy prawa orzeczeń o niepełnosprawności/stopniu niepełnosprawności, na odpowiedni okres, świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności (dotyczy to oczywiście osób, które w standardowym trybie obowiązujących przepisów nie uzyskały kolejnych orzeczeń i nie złożyły kolejnych wniosków o przyznanie odpowiednich świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności).

Przedłużenie powinno odbyć się poprzez odpowiednią zmianę z urzędu wydanych decyzji (np. na podstawie odpowiednio art. 32 ust. 1-1b ustawy o świadczeniach rodzinnych lub art. 24 ust. 1-2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów).

Istotne jest jednak, że organ właściwy (lub wojewoda), działając z urzędu, nie ma wiedzy czy dana osoba, której orzeczenie, zgodnie z informacją właściwego w sprawach orzeczeń powiatowego centrum pomocy rodzinie uległo przedłużeniu, wciąż spełnia warunki ustawowe do otrzymywania świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności w okresie przedłużonej ważności orzeczenia, a przede wszystkim czy dana osoba jest zainteresowana

niepodlega

dalszym otrzymywaniem danego świadczenia/świadczeń. W związku z powyższym, zasadne wydaje się aby organ właściwy (wojewoda), po wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie zmiany decyzji na dane świadczenie w oparciu o orzeczenie o przedłużonej ważności, skontaktował się ze stroną postępowania w celu potwierdzenia, że spełnia warunki do kontynuacji świadczenia i jest zainteresowana wydłużeniem okresu przyznania świadczenia. Biorąc pod uwagę nadzwyczajne okoliczności związane z obowiązującym w Polsce stanem epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, zasadnym wydaje się kontakt zdalny (tj. np. telefoniczny, pocztą elektroniczną). Informację o przedłużeniu prawa do świadczenia na podstawie orzeczenia o przedłużonej ważności strona uzyskana także w otrzymanej decyzji zmieniającej, zawierającej także niezbędne pouczenia m.in. o obowiązku informowania o zmianach mających wpływ na prawo do przyznanego świadczenia.

Istotne jest, że okres na który z mocy prawa zostają przedłużone orzeczenia na podstawie ww. szczególnego art. 15h ust. 1 pkt 1 i 2 jest specyficjnie określony z uwagi na nadzwyczajne okoliczności jego wprowadzenia: **przedłużone w tym trybie orzeczenie zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności – jest to więc wciąż orzeczenie wydane na czas określony. Oznacza to, że do tak wskazanej opisowo daty końcowej ważności orzeczenia organ właściwy (lub odpowiednio wojewoda) zobowiązany jest w drodze zmienionej decyzji administracyjnej przyznać świadczenie uzależnione od niepełnosprawności nie dłużej jednak niż do końca okresu zasiłkowego/świadczeniowego w przypadku świadczeń przyznawanych na okres zasiłkowy/świadczeniowy.**

Ad. 2. Przedłużanie prawa do świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności na podstawie orzeczeń wydanych na czas określony na podstawie innych ustaw (w szczególności orzeczeń wydanych przez ZUS, KRUS), których okres ważności ulega przedłużeniu na podstawie obowiązującego z mocą od dnia 8 marca 2020 r. art. 15zc ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych

Zgodnie z art. 15zc ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, orzeczenie o:

- 1) częściowej niezdolności do pracy,
- 2) całkowitej niezdolności do pracy,
- 3) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- 4) niezdolności do samodzielnej egzystencji

– wydane na czas określony na podstawie odpowiednio przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53 i 252), ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1455, 1622, 1818 i 2473), ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1205), ustawy z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz. U. z 2013 r. poz. 737 oraz z 2018 r. poz. 2245), ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2018 r. poz. 276 oraz z 2019 r. poz. 752 i 2020), ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2020 r. poz. 203 i 252), ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1373 oraz z 2020 r. poz. 752), ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. poz. 1622, 2473 i 252), którego ważność upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii (tj. od dnia 14 marca 2020 r. gdyż od tej daty, do odwołania, na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej obowiązuje stan zagrożenia epidemicznego/stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2) albo w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu, zachowuje ważność przez okres kolejnych 3 miesięcy od dnia upływu terminu jego ważności, w przypadku złożenia wniosku o ustalenie uprawnień do świadczenia na dalszy okres przed upływem terminu ważności tego orzeczenia (na gruncie spraw o uzależnione od niepełnosprawności świadczenia rodzinne/zasiłek dla opiekuna/świadczenia z funduszu alimentacyjnego warunek ten dotyczy złożenia do organu emerytalno-rentowego wniosku o określone świadczenie emerytalno-rentowe uzależnione od odpowiedniego orzeczenia, który to wniosek inicjuje wydanie przez organ emerytalno-rentowy orzeczenia, które osoba uprawniona może wykorzystać także do otrzymywania uzależnionych od niepełnosprawności świadczeń rodzinnych, zasiłku dla opiekuna lub świadczeń z funduszu alimentacyjnego).

Zgodnie z art. 15zc ust. 5 ww. ustawy, zasady określone w ust. 1–3 mają odpowiednie zastosowanie do orzeczeń, których termin ważności upłynął przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. przed 8 marca 2020 r.), jeśli wniosek o ustalenie uprawnień do świadczenia na dalszy okres został złożony przed upływem terminu ważności tego orzeczenia i nowe orzeczenie nie zostało wydane przed dniem wejścia w życie ustawy (*tj. przed dniem 8 marca 2020 r.*).

Zgodnie z art. 15zc ust. 6 ww. ustawy, zasady określone w ust. 1, 3 i 5 mają zastosowanie do orzeczeń wojskowych komisji lekarskich wydanych na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

Artykuł 15zc ust. 3 ww. ustawy nie ma zastosowania w sprawach świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego gdyż materia, której dotyczy jest już uregulowana w przepisach ustawowych regulujących ww. świadczenia (np. w art. 24 ust. 3 i art. 32 ust. 1 i 1a ustawy o świadczeniach rodzinnych).

Obowiązki organu właściwego (lub odpowiednio wojewody) w sprawach o świadczenia rodzinne, zasiłek dla opiekuna oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznanych na podstawie orzeczeń ZUS/KRUS:

W niewielu przypadkach, uzależnione od niepełnosprawności świadczenia rodzinne, zasiłki dla opiekunów oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego, przyznawane są odpowiednio w oparciu o definicję umiarkowanego i znacznego stopnia niepełnosprawności (określonej odpowiednio w art. 3 pkt 20 i 21 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz art. 2 pkt 16 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów) m.in. na podstawie orzeczeń o całkowitej niezdolności do pracy, w tym całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie domowym lub niezdolności do samodzielnej egzystencji, wydanych przez ZUS/KRUS.

Przedłużenie z urzędu, w drodze odpowiedniej zmiany decyzji administracyjnych dotyczących uzależnionych od niepełnosprawności odpowiednich świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów lub świadczeń z funduszu alimentacyjnego, prawa do tych świadczeń

niepodlega

w wyniku przedłużenia z mocy prawa ww. orzeczeń, powinno nastąpić w analogiczny sposób jak w przypadku wskazanym w pkt 1 (dotyczącym orzeczeń o niepełnosprawności albo orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, wydanych na czas określony na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

W szczególności ustalenie osób, którym ZUS/KRUS z urzędu przedłużył okres ważności odpowiednich orzeczeń i na jaki okres zostały one przedłużone, powinno nastąpić poprzez wystąpienie (np. zbiorcze) odpowiednio do ZUS lub KRUS (na podstawie odpowiednio art. 25 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych lub art. 19 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów). **Dotyczy to osób:**

- którym termin ważność orzeczeń upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, tj. od dnia 14 marca 2020 r. (zgodnie z ww. art. 15zc ust. 1) oraz

- którym termin ważności orzeczeń upłynął przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, tj. przed dniem 8 marca 2020 r. (zgodnie z ww. art. 15zc ust. 5).

Uzupełniając procedury opisane w ww. pkt 1 i 2, należy generalnie przypomnieć, że świadczeniami uzależnionymi od niepełnosprawności, do których zastosowanie ma opisana w pkt 1 i 2 procedura są nie tylko świadczenia bezpośrednio uzależnione od odpowiedniego orzeczenia (np. świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek pielęgnacyjny, dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka) ale też świadczenia pośrednio uzależnione od odpowiedniego orzeczenia, tj. zasiłek rodzinny i tym samym wszystkie dodatki w przypadku rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym, w której dochód na osobę przekracza kryterium podstawowe 674 zł ale nie przekracza kryterium podwyższonego 764 zł lub świadczenia z funduszu alimentacyjnego na osobę uprawnioną w wieku powyżej 18 r. życia, która nie uczy się w szkole/szkole wyższej.

Określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych, ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna oraz ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów warunki przyznawania świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności w innych przypadkach niż opisane w pkt 1 i 2 pozostają bez zmian.

Ad. 3. Przedłużania prawa do świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego przyznanych cudzoziemcom, na podstawie odpowiednich kart pobytu/dokumentów pobytowych wydanych na czas określony

Zgodnie z art. 15z ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, jeżeli termin do złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 105 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35) wypada w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, ogłoszonego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 **(tj. w okresie od 14 marca 2020 r.), termin ten ulega przedłużeniu do upływu 30 dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni.**

Art. 15zzq. 1. Jeżeli ostatni dzień ważności zezwolenia na pracę, o którym mowa w art. 88 ust. 1 pkt 1–5 lub ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482, 1622, 1818 i 2473 oraz z 2020 r. poz. 278), przypada w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, ogłoszonego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 **(tj. w okresie od 14 marca**

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

2020 r.), okres ważności tego zezwolenia na pracę ulega przedłużeniu z mocy prawa do upływu 30. dnia następującego po dniu odwołania tego ze stanów, który obowiązywał jako ostatni. Przepis zdania pierwszego stosuje się odpowiednio do decyzji o przedłużeniu zezwolenia na pracę lub przedłużeniu zezwolenia na pracę sezonową.

Powyższe przepisy, na zasadach analogicznych jak opisane w pkt 1 i 2 procedury dotyczące przedłużania z mocy prawa świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności, mają odpowiednio zastosowanie do cudzoziemców, którym w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, **tj. w okresie od 14 marca 2020 r.**, wygasło prawo do świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzinnych lub świadczeń z funduszu alimentacyjnego z powodu utraty ważności odpowiednich kart pobytu/dokumentów pobytowych (w szczególności dających prawo do pracy w Polsce).

Ww. karty pobytowe/dokumenty pobytowe, w szczególności zgodnie art. 1 ust. 2 pkt 2 lit. c i d ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz art. 1a ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, po spełnieniu innych warunków ustawowych, stanowią podstawę do otrzymywania odpowiednio świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego w okresie ich ważności

Analogicznie jak w przypadku procedury opisanej w pkt 1 i 2, przed przedłużeniem z mocy prawa do ww. świadczeń uzależnionych od posiadania odpowiedniej karty pobytu/dokumentu pobytowego, wydaje się zasadne skontaktowanie się z danym cudzoziemcem w celu potwierdzenia, że jest on zainteresowany przedłużeniem prawa do danych świadczeń i że spełnia inne warunki ustawowe do ich dalszego pobierania, tj. w szczególności warunek zamieszkiwania w Polsce wraz z dziećmi lub odpowiednio innymi członkami rodziny.

W przypadku wątpliwości co do przedłużenia/okresu przedłużenia z mocy prawa na podstawie ww. przepisów, danemu cudzoziemcowi jego karty pobytu/tytułu pobytowego, organ właściwy, na podstawie odpowiednio art. 25 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych, art. 20 ust. 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci lub art. 19 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, np. za pomocą środków komunikacji elektronicznej, może zwrócić się do wojewody (tj. organu właściwego w sprawach legalizacji pobytu cudzoziemców) o ustalenie, czy i na jaki okres karta pobytu/tytuł pobytowy danego cudzoziemca uległa przedłużeniu.

Ad. 4. Przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych na podstawie ustawy o pomocy społecznej w sprawach przyznania lub aktualizacji prawa do świadczeń opiekuńczych, o których mowa w ustawie o świadczeniach rodzinnych oraz zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów

Zgodnie z art. 15o ust. 2 *ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*, z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 przyznawanie lub aktualizacja prawa do świadczeń opiekuńczych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, oraz zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, w szczególności osobie, która została poddana kwarantannie w związku z podejrzeniem o zakażenie lub o chorobę zakaźną, **nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego**, a ustalenie sprawowania opieki **może** nastąpić w szczególności na podstawie:

niepodlega

- 1) rozmowy telefonicznej z pracownikiem socjalnym oraz
- 2) dokumentów lub oświadczeń, a także ich kopii, w tym elektronicznych, uzyskanych od osoby ubiegającej się o świadczenie lub je otrzymującej lub od członków jej rodziny.

Powyższy zapis w praktyce dotyczy specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekuna, gdyż tylko w przypadku przyznawania tych świadczeń organ właściwy ma obowiązek, przy przyznawaniu ww. świadczeń, potwierdzić fakt sprawowania opieki w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej, przeprowadzanego przez pracownika socjalnego, a następnie co 6 miesięcy dokonywać aktualizacji wywiadu (zgodnie z art. 23 ust. 4e i 4f ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz art. 7 ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna). W przypadku świadczenia pielęgnacyjnego weryfikacja sprawowania opieki w drodze ww. wywiadu jest fakultatywna (zgodnie z art. 23 ust. 4aa ustawy o świadczeniach rodzinnych).

Powyższy przepis oznacza, że w procesie przyznawania/weryfikacji prawa do ww. świadczeń, z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, wyłączona została procedura rodzinnego wywiadu środowiskowego o którym mowa w ustawie o pomocy społecznej. Zaś w przypadku wątpliwości co do sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny przez osobę ubiegającą się lub otrzymującą ww. świadczenia, organ właściwy ma możliwość (nie obowiązek) wystąpienia do ośrodka pomocy społecznej o ustalenie sprawowania opieki przez pracownika socjalnego na podstawie rozmowy telefonicznej lub dokumentów lub oświadczeń, a także ich kopii, w tym elektronicznych, uzyskanych od osoby ubiegającej się o świadczenie lub je otrzymującej lub od członków jej rodziny.

Prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

W okresie trwającego obecnie zawieszenia zajęć lekcyjnych w szkołach w związku z zagrożeniem COVID-19, nie ma żadnych podstaw do uchylania prawa do uregulowanych w art. 15 ustawy o świadczeniach rodzinnych dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania (w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości w której znajduje się siedziba odpowiedniej szkoły lub w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości w której znajduje się siedziba szkoły).

Zgodnie z niezmiennym od kilkunastu lat, jednoznacznym art. 15 ust. 2 ww. artykułu, dodatki te przysługują przez 10 mc w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku.

Dzieci, na które przyznany został ww. dodatek, w okresie trwającego obecnie zawieszenia zajęć lekcyjnych w szkołach, nie przestały pobierać nauki w szkołach ani nie przestały być ich uczniami.

Prawo do tych dodatków nie zależy i nigdy nie zależało od frekwencji ucznia na lekcjach w szkole lecz są to świadczenia o charakterze ryczałtowym, przysługujące z tytułu bycia uczniem odpowiedniej szkoły, której siedziba znajduje się w innej miejscowości.

Zastępca Dyrektora
Departamentu Polityki Rodzinnej

Dorota Gierzej

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI